

6 | Nyheter

Bostäder för äldre föreslås

8 | Nyheter

Järvzoo satsar på fiberoptik

14 | Kultur & nöje

Rörmokaren bygger vidare som konstnär

16 | Kultur & Nöje

Vissa dagar är all favoritmusik som ett minfält. Den påminner om upp-brott, sorger, för-tvivlan, glada stunder som inte längre finns. De dagarna tassar jag runt den, letar efter ny musik, utan spår av mitt liv, något sorglöst, peppigt och rent. **Catrin Brolin**

Nysatsning ska ge lyft åt Arbrå

Kommunala Bollnäs Bostäder trygghetsboende. Det är ännu inte helt klart med placeringen av projekten är ett nytt centralt hyreshuset, men ett tomt område nära Stentorpsgränd och Stationsplanen är ett hett alternativ för nyproduktion. **SIDAN 7**

Följer vargarna

Viltexpert Per Ahlqvist, Undersvik, jobbar med varginventering åt länsstyrelsen. Nu samlar han dna-prover för att få svar på om det är ett nytt vargrevir som just nu etablerar sig i Ockelbotrakten. **SIDORNA 10-11**

18-19 | Livsviktigt

De har gjort källsortering till en sport

22 | Sport

Salvan som gör att Westh klarar kylan

Öppet: Tis 13-18, Tor 13-18, Lör 10-14

Edsbyn, Östra Centralgatan 1. Tel 0271-217 51.
Bollnäs, Järnvägsgatan 41. Tel 0278-120 50.

Kurs: ADR Bilaga s -1.3 1 dag
Platser kvar, 4/2 vecka 6
Tel: 0271-12222 eller 070-6799124

Ta hand om din trötta vinterkropp

STOCKHOLM Du känner dig vintertrött och glämlig. En uppfräschning på ett spa hade varit bra, men plånboken eller schemat tillåter inte det.

Satsa då på en hemma-variant.

– Det kan bli allt från nästan gratis till ett par kronor. Och man slipper lägga tid på att åka i väg, man kan välja om man vill att det ska ta 20 minuter eller en hel dag, säger Hans Erngard, en av personerna bakom hemmasajten Lödder.

Många ingredienser finns redan där hemma, berättar han.

– Jag tycker man ska kolla i kyl och skafferi och använda fantasin. Man kan använda sig av grönsaker, frukter, kryddor, salt, socker och olja.

Nu på vintern passar det bra att pigga upp sig med en ansiktsmask gjord på yoghurt och apelsin och en scrub av salt/socker och olivolja för att ta bort döda hudceller.

En annan riktig budgetvariant är att använda sig av snö och is, vilket det ju finns gott om alldeles gratis på många håll i landet. Ta två baljor och fyll den ena med varmt vatten (cirka 35 grader) och den andra med isvatten (cirka 10 grader). Sänk därefter ner fötterna i först det varma vattnet under ungefär en och en halv minut, därefter det kalla och växla så några gånger.

– Det sätter i gång cirkulationen i kroppen. Man kan använda det för händerna på samma sätt, säger Hans Erngard.

Erika Nekham/TT

Scrub socker eller salt

Blanda 1 deciliter oliv- eller rapsolja med 1 deciliter strösocker eller salt.

Skrubba kroppen med blandningen i cirkelrörelser. Undvik ansiktet och känsliga hudområden.

I ansiktet kan du byta ut det vanliga sockret eller saltet mot florsocker för en mindre peelingeffekt.

Apelsinmask

Blanda en tesked naturell yoghurt och en tesked färsk apelsinjuice.

Applicera på ansiktet och låt verka i fem minuter innan du sköljer av med vatten.

Apelsin fungerar sammandragande och uppfriskande och gör trött hud spänstigare.

Prova på en liten hudyta först, för att vara säker på att masken inte ger någon oönskad reaktion.

KALLA: LÖDDER (TT)

Det siktas **nya vargar** kring Ockelbo.

Per Ahlqvists jobb är att följa dem i spåren och hoppas att de lämnat ifrån sig **bajs, blod eller kiss** längs vägen.

Där finns nämligen dna som ger svaret på hur många vargarna är, och **varifrån de kommer**.

Hack i häls på vargarna

De senaste veckorna har lokala vargobservationer fortsatt in på sajten rovbos.se, särskilt i skogarna och byarna runt Ockelbo.

Är man intresserad av var rovdjur befinner sig är det spännande läsning. Men rapporteringen är inte helt okontroversiell. Dels kritiserar den för att styra eventuella tjuvjägare på spåren. Dels blir ganska få observationer kvalitetssäkrade av länsstyrelsen, vilket kanske väcker besvikelse. Folk vill gärna veta om de har sett rätt, och hur många vargar det rör sig om.

Per Ahlqvist som jobbar med just varginventering i fält åt länsstyrelsen förklarar:

– Vi håller främst ordning på vilka revir som finns. Och eftersom det bara är alfaparet som markerar revir så koncentrerar vi oss på att säkra deras spår, och det görs enligt vissa formella kriterier. Det är väl baksidan med omfattande rapportering, att det krockar med förväntningarna på att vi ska säkra alla spår.

Per vill betona hur imponerad och tacksam han är för rapporteringsviljan kring Ockelbo.

– Jag blir nästan rörd av hur både jägare och andra engagerar sig och bidrar med observationer. En del kan vara ute hela nätterna för att sen ringa mig om spår tips på morgonen.

Han har märkt att det brukar vara så i områden där en stor skogsägare, i det här fallet Stora Enso, dominerar. Där har markägare och jägare ofta en gemensam agenda; man vill helt enkelt veta hur det verkligen förhåller sig med varg i området.

– I vissa trakter rapporteras ingen varg alls. Av vilka skäl vill jag inte spekulera i, säger Per.

Ockelbo gränsar till både Sjövedenreviret, som sträcker sig från Ämot till Alfta, och Korsåreviret, som sträcker sig från Jädraås mot Svärdsjöhället. Per Ahlqvist har stannat till mellan en vargspårning i Korsåreviret, och en kvällsträff med jägare i Alfta.

Det varg-dna som han samlar i skogarna runt Ockelbo skickas till Viltskadecenter på Sveriges Lantbruksuniversitet för identifiering. Man har lokaliserat två olika grupper av varg, som båda revirmarkerar. Ett sällskap som troligtvis tillhör Sjövedenreviret, och så det nya paret som rör sig kring Ockelbo.

Vad skulle ett nytt alfapar innebära för området?

– Att Sjövedenreviret trängs tillbaka lite, eller att det nya paret korsar väg 272 och flyttar lite österut.

Hur kan en vanlig bilväg vara ett hinder för en varg?

– Vargar respekterar ofta stora avskiljningar i naturen, som trafikerade vägar,

järnvägar, stora vattendrag eller jordbruksmark. Hittills har vargarna i Sverige inte varit fler än att de fått det utrymme de kräver, normalt tio kvadratkilometer. Men kanske ändrar de beteende om de blir fler.

Hur möts hanen och honan?

– I det här fallet kan man tänka sig en hane som kommit vandrande och möjligen fört med sig en hona från Sjövedenreviret.

Hur upptäcker man revirmarkeringarna?

– Det aktiva alfaparet markerar högt upp i terrängen för att det ska synas ordentligt. De lämnar också tydliga kraftmärken. Övriga flockmedlemmar pinkar sittande och så diskret som möjligt, även hanar.

Och om en djävur ungvarg också skulle drista sig till att pinka med lyft bakben?

– Det vore nog inte så klokt, säger Per. Det råder en tydlig hierarki i vargflockar.

Människor han möter har ofta egna åsikter om vargen, för eller emot. Det kan bli ett styv uppgift att förhålla sig neutral och diplomatisk.

Vilka är de vanligaste missuppfattningarna om ditt jobb?

– Man misstar sig på vår roll och tror att vi antingen är en del av Naturvårdsverket, eller Naturskyddsforeningen. Vi antas vara på ena eller andra sidan av vargdebatten. Men länsstyrelsen har uppdrag från staten, med specificerade uppgifter.

– Officiellt står vi för regeringens och riksdagens rovdjurspolitik. Men det kan bli ett öppnare samtalsklimat, om man inte är alltför inbunden.

Vad tänkte du när du först hörde talas om att vargen återkommit till Sverige?

– Vi trodde väl inte riktigt att det var möjligt att ett varpar kunde dyka upp mitt i Sverige, som det gjorde i Värmland i början av 80-talet. Eftersom den vandrat ned obemärkt så frodades också konspirationsteorin om att man planterat ut vargar från djurparker.

Per Ahlqvist är från Bergslagen men bor numera i Undersvik. Snart kommer han att hitta i finnskogarna med förbundna ögon, efter allt åkande på skogsbilvägar.

Det är där man har störst chans att spåren efter vargarna, eller till och med vargarna själva.

– De sjunker djupt ned i snön så de går gärna längs stigar och vägar. På nättarna är det väldigt vanligt att de håller sig på bil-

vägar, så om man kommer ut före snöploget har man chans att få se spår.

När har du själv stött på vargar?

– När jag spårat och de plötsligt står där. Eller när vi räknat valpar vid en varglya, exempelvis. På sjöisar har jag sett dem, ofta vid ålgkadaver.

Per Ahlqvist hade tidigare uppdrag åt Naturvårdsverket vid viltforskningen på Grimsö forskningsstation. Han fick bland annat i uppdrag att flytta den berömda vargtiken från Junseles renbetesområden till södra Sverige som gång på gång vandrade tillbaka.

– Till slut kunde jag inte stå för vissa av byråkraternas beslut. Men det är svårt att veta om man ska sitta kvar i båten och försöka påverka eller inte. Det beror ju på vilket inflytande man har.

Och utplanteringen av vargvalpar hos vilda varghonor?

– Det är i princip omöjligt att få en markägare att gå med på det. Djurparksvalpar föds dessutom senare, och kommer det en valp som är mindre än de andra i lyan är det ändå kört för den. Så det skedde aldrig.

Hur ska man bete sig om man stöter på en varg?

– Min egen fasta övertygelse är att vargarna inte är farliga för mig som människa. Om man blir rädd kan man försöka skrämma iväg dem. Det viktiga är att inte väcka jaktinstinkten. Har man hund i koppel kan jag förstå om människor känner stort obehag. En varg kan bli så fokuserad på hunden att den till och med glömmar människan bakom. Det händer att vargar socialiserar med hundar, det finns ju till och med hybrider.

Varför blev vargen som nyligen kom i kontakt med skogsarbetarna i Ämot inte rädd för röjsågen?

– Hos alla arter finns variationer av individer. Man kan tänka sig att det var ett ungdomdjur som inte vet bättre och fortfarande lär sig var gränsen går. Under jakt är det oftast de orädda vargarna som fälls först eftersom de exponeras sig.

Min egen fasta övertygelse är att vargarna inte är farliga för mig som människa.

Text och Foto
Elina Sorri

026 15 93 56
elina.sorri@arbetarbladet.se

Per Ahlqvist

Ålder: Fyllde 60 år i onsdags.
Bor: I Undersvik.

Bakgrund: Viltmästare, biolog, fälttekniker inom viltforskning. Jobbade många år på Grimsö viltforskningsstation.

Gör: Började förra våren som naturbevakare åt Länsstyrelsen Gävleborg. Som naturbevakare inventerar man bland annat varg och lodjur vintertid, stöttar och informerar djurägare vars tamboskap dödas av rovdjur, informerar om ersättning och handlägger frågor om rovdjursstängsel.

Med stor sannolikhet etablerar sig just nu ett nytt vargpar i Ockelbotrakten. Per Ahlqvist, viltexpert och naturbevakare på länsstyrelsen samlar dna-prover för att få svar på om det bildats ett nytt revir i Gästrikland.

Den här vargen fotograferades 10 januari längs Mörttjärnsvägen mellan Åmot och Lingbo.

FOTO: JOHNNY OLSSON